

М.В. ГВОЗДЕНКО, старший викладач НЮАУ

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена актуальній проблемі - дистанційній освіті. В статті виділені фактори і процеси, що приводять до необхідності і можливості використання дистанційної освіти. Наведені засоби дистанційної освіти, а також способи організації дистанційного навчання на базі сучасних інформаційних технологій. Розглянуті види технологічної організації дистанційного навчання.

Сучасна соціально- економічна ситуація в країні й у системі освіти така, що традиційні форми одержання освіти і моделі навчання не можуть задовольнити потреб в освітніх послугах, звичайно сконцентрованих у великих містах.

Дистанційна освіта - сукупність інформаційних технологій, що забезпечують доставку тим, кого навчають, основного обсягу досліджуваного матеріалу, інтерактивне взаємодія студентів і викладачів у процесі навчання, надання студентам можливості самостійної роботи з освоєння досліджуваного навчального матеріалу, а також оцінку їхніх знань і навичок, отриманих у процесі навчання [3].

На основі проведених досліджень можна виділити наступні фактори і процеси, що приводять до необхідності і можливості використання ДО:

- заочне навчання учнів загальноосвітніх шкіл віддалених регіонів;
- заочне навчання дітей і дорослих інвалідів;
- підвищення кваліфікації чи одержання додаткової (другої) освіти людям, що вже мають середнє чи вищу освіту, незалежно від їхньої конкретної спеціальності.
- нові вимоги до освіти (зокрема, доступність, невисока вартість навчання, обмеження за часом навчання й ін.);
- обмеження по пропускній здатності вузів, факультетів підвищення кваліфікації;
- підвищення кількості бажаючих одержати освіту через підвищення престижу освіти;
- необхідність перепідготовки військовослужбовців, що звільняються в запас, фахівців ВПК і інших;
- поява і розвиток якісний нових засобів ІТ і яскраво виражений процес інформатизації;
- посилення міжнародної інтеграції ін.

Дистанційне навчання - це нова ступінь заочного навчання, на якій забезпечується застосування інформаційних технологій, заснованих на використанні персональних комп'ютерів, відео- і аудіотехніки, космічної й оптоволоконної техніки.

Засоби дистанційної освіти можуть являти собою:

1. Друковані видання (підручники, учбово-методичні посібники, довідники і т.д.);
2. Електронні видання ;
3. Комп'ютерні навчальні системи в звичайних і мультимедійних варіантах виконання;
4. Аудио-відео навчальні матеріали;
5. Комп'ютерні мережі.

Існують різні способи організації дистанційного навчання на базі нових інформаційних технологій: на основі інтерактивного телебачення, телекомунікацій, на основі технологій CD-ROM, навчального радіо і телебачення, відеозапису, ін [1].

В останні роки усе більше поширення одержують чотири види дистанційного навчання, заснованого на:

- інтерактивному телебаченні (two-way TV);
- комп'ютерних телекомунікаційних мережах (регіональних і глобальних, Internet) у режимі обміну текстовими файлами;
- комп'ютерних телекомунікаційних мережах з використанням мультимедійної інформації, у тому числі в інтерактивному режимі, а також з використанням комп'ютерних відеоконференцій ;
- сполучення першого і другого

Злиття ж переваг дистанційного навчання і телекомунікацій дозволяє:

- вирішити проблему інтерактивного спілкування при взаємодії викладача й учнів, викладача і навчальної групи, окремого учня і навчальної групи;
- забезпечити постійний контроль за ступенем засвоєння навчального матеріалу;
- забезпечити учнів навчальними матеріалами і навчальною інформацією, що зберігаються на різноманітних інформаційних серверах і в базах даних телекомунікаційних мереж;
- розвинути в учнів майстерність самостійного навчання, персональної "інформаційної навігації";
- забезпечити варіативне навчання учнів за допомогою змодульованого матеріалу курсів;
- забезпечити гнучке навчання з можливістю індивідуально побудованого курсу;
- ефективно використовувати наявні в учнів на роботі (чи дома) засоби сучасних інформаційних технологій як складової частини навчання;
- інтегрувати вітчизняну і закордонну систему освіти, надаючи учням можливість одержати освіту якна Україні, так і за її межами;

- можливість учитися всім і завжди (незалежно від їхнього віку, кваліфікації, стану здоров'я, умов роботи, далекості від центра навчання і т.д.) [4].

У залежності від вибору засобів дистанційного навчання і форм комунікації зараз можна виділити три види технологічної організації дистанційного навчання:

1. "Одинична медіа". Дана модель припускає використання якого-небудь засобу навчання і каналу передачі інформації. Наприклад, навчання через переписування, навчальні радіо- чи телепередачі. У цій моделі домінуючим засобом навчання є, як правило, друкований матеріал. Практично відсутня двостороння комунікація, що наближає цю модель дистанційного навчання до традиційного заочного навчання.

2. "Мультимедіа". При даній моделі дистанційного навчання використовуються засоби навчання - навчальні посібники на друкованій основі, комп'ютерні програми навчального призначення на різних носіях, аудио- і відеозапису і т.п. Однак, домінує при цьому передача інформації в "одну сторону" при обмеженій двосторонній комунікації. При необхідності використовуються елементи очного навчання - особисті зустрічі студентіві викладачів, проведення підсумкових занять чи семінарів, консультацій, очний прийом іспитів і т.п.

3. "Гіпермедіа". Це модель дистанційного навчання третього покоління, що передбачає використання нових інформаційних технологій при домінуючій ролі комп'ютерних телекомунікацій. Найпростішою формою при цьому є використання електронної пошти і телеконференцій, а також аудіонавчання (сполучення, телефону і телефаксу). При подальшому розвитку ця модель дистанційного навчання включає використання комплексу таких засобів як відео, телефакс і телефон (для проведення відеоконференцій) і аудиографіку при одночасному широкому використанні відеодисків, різних гіперзасобів, систем знань і штучного інтелекту.

Дистанційна освіта – це один з передових, активно розвиваючихся видів навчання, котрий забезпечує використання інформаційних технологій, заснованих на використанні персональних комп'ютерів, відео- та аудіотехніки, космічної та оптоволоконної техніки.

Список літератури: 1. Андреев А.А. Введение в дистанционное обучение. Учебно-методическое пособие. - М.: ВУ, 1997 г. 2. Андреев А.А. Телекоммуникации в образовании. Публикация в сети ИНТЕРНЕТ на сервере Центра информатизации Минобразования ИНФОРМИКА. <http://www.infornika.ru/windows/inftecn/intertecn/listint/html> 3. Андреев А.А., Филиппонский А.Г. Некоторые проблемы применения ИНТЕРНЕТ в учебном процессе. Материалы VIII международной конференции "Новые технологии в образовании" г. Троицк. 1997г. Публикация в сети ИНТЕРНЕТ. Сервер Центра "БАЙТИК" <http://www.bytic.troitsk.ru>. 4. Поляков А.А. Системы дистанционного обучения // Новые знания, 1996 г., № 3. 5. Домрачев В.Г. Дистанционное обучение: возможности и перспективы // Высш. образ. в России, № 3, 1994.

Поступила в редколлегию 25.03.02